

Adroddiad i'r: Cyngor

Dyddiad y Cyfarfod: 17 Hydref 2017

Aelod / Swyddog Arweiniol: Y Cyng. Julian Thompson-Hill / Richard Weigh, Pennaeth Cyllid

Awdur yr Adroddiad: Steve Gadd, Prif Gyfrifydd

Teitl: Polisi Darpariaeth Isafswm Refeniw (MRP) Diwygiedig ar gyfer 2017/18

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Yn dilyn adolygiad o Bolisi MRP cyfredol y Cyngor, fe nodwyd trwy newid y dull ar gyfer gwneud yr MRP, y byddai cyfle i wneud arbediad sylweddol. Mae'r newid arfaethedig hefyd yn cyflwyno dull mwy cyfiawn o ddosrannu'r costau sy'n gysylltiedig â'r rhaglen gyfalaf.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Pwrpas yr adroddiad yw ceisio cymeradwyaeth i ddiwygio'r Polisi MRP ar gyfer 2017/18.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Gofynnir i'r Aelodau ystyried a chymeradwyo'r diwygiadau canlynol i'r polisi MRP ar gyfer 2017/18: -

3.1.1 Polisi ar gyfer 2017/18 - Opsiwn 3 (Dull Bywyd Asedau - llinell syth) i'w ddefnyddio ar gyfer cyfrifo MRP ar fenthyca â chymorth sy'n ddyledus ar 31 Mawrth 2017. Y cyfrifiad fydd y dull 'llinell syth' dros 50 mlynedd. Mae hyn yn newid o Opsiwn 1 (Dull Rheoleiddiol) a gymeradwywyd gan y Cyngor ar 14 Chwefror 2017.

3.1.2 Polisi ar gyfer 2017/18 - Opsiwn 3 (Dull Bywyd Asedau - llinell syth) i'w defnyddio ar gyfer cyfrifo MRP ar fenthyca â chymorth a gafwyd ar neu ar ôl 1 Ebrill 2017. Y cyfrifiad fydd y dull 'llinell syth' dros nifer priodol o flynyddoedd, yn dibynnu ar y cyfnod y bydd y gwariant cyfalaf yn debygol o greu buddion. Mae hyn hefyd yn newid o Opsiwn 1.

3.1.3 Polisi ar gyfer 2017/18 - Opsiwn 3 (Dull Bywyd Asedau – llinell syth) i'w ddefnyddio ar gyfer cyfrifo MRP ar yr holl wariant cyfalaf a ariennir o fenthyca heb gymorth. Mae hyn yn barhad o'r polisi a gymeradwywyd.

3.2 Gofynnir i'r Aelodau nodi'r defnydd a gytunwyd o'r arbediad arian parod yn 2017/18 a'r arbedion cyllideb rheolaidd o 2018/19 fel y'u nodir yn fersiwn ddiweddaraf y Cynllun Ariannol Tymor Canolig ac a grynhoir isod: -

3.2.1 Arbedion Ariannol 2017/18 - argymhellir fod yr arbedion ariannol o £1.861 miliwn yn cael eu gosod yng Nghronfa Lliniaru'r Gyllideb er mwyn cynorthwyo i liniaru effeithiau'r gostyngiadau yn y gyllideb yn 2018/19

3.2.2 Arbedion parhaus o 2018/19 – argymhellir gostwng y gyllideb ariannu cyfalaf o £1.861 miliwn fel rhan o'r strategaeth i gydbwysu cyllideb 2018/19.

4. Manylion yr adroddiad

4.1 Mae'n ofynnol i Awdurdodau Lleol neilltuo rhai o'u hadnoddau refeniw fel darpariaeth ar gyfer ad-dalu dyled yn flynyddol. Mae rheoliadau yn mynnu bod awdurdod yn gwneud swm o ddarpariaeth refeniw isafswm (MRP) bob blwyddyn y mae'n ei ystyried yn ddarbodus. Mae arfer priodol yn disgwyl i'r Cyngor gytuno ar ddatganiad o'i bolisi cyn dechrau pob blwyddyn ariannol.

4.2 Bydd yr Aelodau'n ymwybodol iawn o'r angen parhaus i wneud gostyngiadau yn y gyllideb i gau'r diffyg adnoddau blynyddol i sicrhau y gellir gosod cyllideb gytbwys bob blwyddyn.

4.3 Mae gostyngiadau cyllideb yn gyffredinol yn dod ar ffurf arbedion effeithlonrwydd a wneir gan wasanaethau, toriadau i wasanaethau, neu godi incwm ychwanegol trwy ffioedd a thaliadau. Mae llawer o ostyngiadau yn y gyllideb yn effeithio ar gyflogaeth naill ai'n uniongyrchol trwy swyddi'r Cyngor (peidio disodli staff neu ddiswyddo), neu'n anuniongyrchol trwy gaffael gwasanaethau o'r tu allan. Felly mae'n bwysig iawn ystyried pa fathau eraill o ostyngiadau cyllideb y gellir eu cyflawni a fydd yn diogelu ein gwasanaethau i'r cyhoedd a chyflogaeth.

4.4 Fel rhan o strategaeth y gyllideb ar gyfer 2018/2019, mae swyddogion wedi bod yn adolygu'r Polisi MRP cyfredol. Mae'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig wedi cynnwys amcangyfrif o arbedion o'r adolygiad hwn o ostyngiad yn y gyllideb o £2 filiwn o 2018/19 ac arbedion arian parod o £2 filiwn o weithredu'r polisi yn 2017/18. Mae hyn wedi arwain at leihau'r targed arbedion ar gyfer gwasanaethau o £4 miliwn ar gyfer y cylch cyllideb blynyddol cyfredol i bennu cyllideb 2018/19. Bydd y gwahaniaeth rhwng yr arbedion a amcangyfrifir a'r arbedion gwirioneddol yn cael ei dalu gan arbedion effeithlonrwydd ychwanegol a nodwyd o fewn cyllidebau a gedwir yn gorfforaethol.

4.5 Mae Atodiadau 1 a 2 i'r adroddiad hwn yn nodi'r wybodaeth dechnegol sy'n berthnasol i reoli'r trysorlys yn gyffredinol a MRP yn benodol ac yn darparu'r wybodaeth i gefnogi newid i'n Polisi presennol.

4.6 Mae nifer fawr o awdurdodau Lloegr a nifer cynyddol o awdurdodau Cymru hefyd wedi ystyried yr angen i gynnwys adolygiad o'u polisiâu MRP fel ffordd y gellir sicrhau gostyngiadau sylweddol yn y gyllideb heb effeithio ar wasanaethau.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae rheoli cyllidebau refeniw a chyfalaf y Cyngor yn effeithiol a chyflawni strategaeth y gyllideb y cytunwyd arni yn sylfaen i weithgarwch ym mhob maes, gan gynnwys blaenoriaethau corfforaethol.

6. Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Bydd y newid arfaethedig yn rhyddhau £1.861 miliwn o arbedion arian parod yn 2017/18 a gostyngiad parhaus yn y gyllideb o £1.861 miliwn. Fel y nodwyd uchod, heb yr arbedion hyn byddai angen i wasanaethau ganfod gwerth £3.722 miliwn yn ychwanegol o doriadau a chynilion a fyddai'n cyfateb i 6.8% o gyllidebau gwasanaeth heb eu diogelu.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

Mae'r Asesiad Lles wedi'i gynnwys yn Atodiad 3.

Mae Deddf Lles Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn rhoi gofyniad i:-

'weithredu mewn modd sy'n ceisio sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu bodloni heb amharu ar allu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion eu hunain.'

Mae hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau ystyried, ymysg pethau eraill:

"pwysigrwydd cydbwysu anghenion tymor byr gyda'r angen i ddiogelu'r gallu hefyd i ddiwallu anghenion tymor hir'.

Mae'r argymhelliad i newid y polisi MRP ar gyfer gwariant cyfalaf â chymorth o leihau'r balans i linell syth yn sicrhau bod y costau wedi eu gwasgaru'n fwy cyfartal ymysg y trethdalwyr sy'n elwa o'r gwariant cyfalaf. Ni ystyrir bod hyn yn lleihau gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion eu hunain, ond bod cenedlaethau'r dyfodol yn talu am asedau y maent yn elwa ohonynt.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gydag Archwilio ac eraill?

8.1 Mae'r newidiadau wedi'u hargymell yn dilyn adolygiad o'r polisi MRP gan ymgynghorwyr rheoli trysorlys y Cyngor ac uwch Swyddogion Cyllid.

8.2 Mae Cydgyngor Cymru wedi annog awdurdodau lleol i edrych ar eu polisiau MRP fel un modd o liniaru ar gyfer y pwysau ar gyllid llywodraeth leol.

8.3 Mae Swyddfa Archwilio Cymru wedi anfon llythyr ar 7 Ionawr 2016 yn cadarnhau, fel y nodir yn y rheoliadau, "mai cyfrifoldeb yr Awdurdod yw penderfynu beth yw MRP darbodus. Nid swyddogaeth yr archwiliwr allanol yw penderfynu ar ran yr awdurdod beth sy'n ddarbodus." Fodd bynnag, fel ein harchwilwyr allanol, bydd Swyddfa Archwilio Cymru yn adolygu ein hymagwedd fel rhan o archwiliad Datganiad Cyfrifon 2017/18 i sicrhau ein bod wedi cydymffurfio â'n holl ddyletswyddau statudol. Mae'r tîm SAC lleol yn cael gwybod am gynnydd.

8.4 Cyflwynwyd adroddiad yn rhoi manylion y cynigion i'r Cabinet ym mis Medi. Cymeradwyodd y Cabinet y cynnig i argymell y newidiadau i'r polisi MRP i'r Cyngor. Mae'r Cabinet hefyd, fel rhan o strategaeth gyffredinol y gyllideb, wedi cytuno i ddefnyddio'r arbedion i helpu lleihau'r angen i wneud arbedion mewn gwasanaethau rheng flaen.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Mae'n bwysig bod y Cyngor yn manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i arbed arian mewn ffyrdd nad ydynt yn effeithio'n negyddol ar staff y Cyngor, darparu gwasanaethau na ffioedd a godir ar y cyhoedd.

9.2 Fodd bynnag, mae'r un mor bwysig bod y Cyngor yn cydymffurfio â'i ddyletswydd statudol i bennu polisi MRP darbodus a gefnogir yn briodol gan dystiolaeth ddigonol a chyngor proffesiynol. Mae Atodiad 1 a 2 yr adroddiad hwn yn amlinellu'r dystiolaeth honno.

- 10. Pa risgiau sydd yna ac oes yna unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?**
Mae effeithiau hirdymor i'r penderfyniad i newid polisi MRP na ellir eu dadwneud yn rhwydd. Mae yna hefyd risg y gallai SAC herio'r dull yn ystod eu harchwiliad o Ddatganiad Cyfrifon 2017/18.
- 11. Pŵer i wneud y Penderfyniad**
Dan Adran 151 Deddf Llywodraeth Leol 1972, mae'n ofynnol i awdurdodau lleol wneud trefniadau ar gyfer gweinyddu eu materion ariannol yn briodol.